

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-bivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

Az év hanyatlása közelegvén szíves tisztelettel figyelmeztetjük a két haza olvasó közönségét, hogy az eddigiekhez új derék erő s biztos levelező járulása és segéd munkálkodása mellett, új betűkkel megjelenendő, s érdeke egyesítő elvű testvér lapjainkra eddigi maradt az előfizetés, t. i. postán és Budapesten házhozküldéssel boríték alatt egész évre 12, félre 6 p.ft. borítékalanul házhozküldve pedig egész évre 10, félre 5 p.ft. Külföldre vagy az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a bécsi cs. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belföldre pedig az ország és kapcsolatos részei minden k. postahivatalnál s a szerkesztőségénél Pesten uri-utca 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén, bármi biztos alkalom által, vagy szorgalom- és gyors-ocsi útján.

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország (Népmagyaritás; Széchenyi István gr. és a politikai pártok; Keszthely, Óvár és Czegléd; Szepesmegye közgyűlése; az élelmi szerek emelkedése Pesten; Smeksz vagy Tátra-kiesés; az újan alakult budai egyet; List Frigyes halála; ovás; az állatkínzás elleni egyesület közgyűlése; a kir. m. természetudományi társulat; budapesti napló.)

Ausztria. (Nézetek az angol és francia sajtó nyilatkozatairól s a két hatalm. tiltakozásáról Krakó bekebelezését illetőleg.)

Amerika. (Montevideoi tudósítás a megújult laplatai villongásokról.)

Portugália. (Portói tudósítás a polgárháborút érintőleg.)

Spanyolország. (Teljes csend a tartományokban; a carlistai mozgalmak meghiusulvák; don Enrique levele a királynőhez.)

Anglia. (Izgatások a tea-vámcsökkentésre; in diai hírek; az irlandi torylapok O'Connell s családja ellen.)

Franciaország. (Katonai szemle Mars mezején a tunisi bey tiszteletére Nemours hg parancsnoksága alatt.)

Svédország. (Merény a stockholmi udvarban.)

Dánia. (A porosz kormány iránti engedély; elegy.)

Olaszország. (Teljes bucsuhirdetés; palermói úszkesküvés.)

Görögország. (A nov. 19ki kamrákat megnyitó trónbeszéd.)

Elegyhírek.

Ertesítő; dunavizálás.

Magyar- és Erdélyország.

Őcs. s ap. kir. Főlsége Khor Jakab nyugalm. kir. s ellenőr vezetéknévénél, Kára'y-ra átváltatását kegy-megengedni méltóztatott.

Magyar tudós társaság. — A m. akademia f. é. dec. 20kán, azaz vasárnap, délelőtti 10¹/₂ órakor tartja XVik közülését ns Pest vármegye nagyobb teremében, melyben minden tudománykedvelő hazafi szívesen láttatik. Kelt Pesten, dec. 16kán 1846. S ch e d e l Ferencz titoknak.

Széchenyi István gr. és a politikai pártok.

(Vége.) Az engesztelő politika, mint említém, nem indít irtó háborút a meglevő ellen s azért mindazon kinövéseket, melyek idő folytában az alkotmány fája körül né tán fölbujányoztak, aként ügyekszik lemetélni, mihez képest maga a törzs, annál inkább pedig annak éltető gyökerei sértetlenül maradjanak; színet nélkül szemelött tartva, hogy itt fő dolog a kártékony növények által elszívadni szokott nedv megmentése s kellő csatornába visszavezetése. Ezen figyelmes eljárás mellett a multra nézve, lehető ki-mélettel van a jelen iránt is, megadva a jog és törvényszerű követeléseknek, mi őket illeti, de el nem feledkezve azok-ról sem, miket részint méltányosság, részint a hasznosnak magasb szempontból történt fölfogása megtartatni kíván. És itt ismét egyik fő oka azon eltérésnek, mely gr. Széchenyi politikája s a mai pártok törekvései közt észrevehető, különösen a kormányt illetőleg. Azok ugyan is, kik legu-jabban gr. Széchenyit arról vádolják (nyilván vagy magán-körökben) hogy nemcsak az oppositót hagyá oda, hanem ezenfölül az ugynevezett conservatívekkel fogott kezét, e-zekkel működendő az oppositio megbuktatására, arra építik merészségeknél egyéb nem dicsekhető állításait, mivel a nemes gróf legtöbb esetben nem szavaz föltéle-nül az ellenzékkel, majd mindig nehézségeket gördít elő, sőt ott is, hol lényegére nézve helyesli az oppositio indítványait, mindig tud valami kifogást fölhozni, minek következtében aztán, mint mondatik, tetemesen ki szokott hülni a fölszított enthusiasmus. De mi mind ennél is több, nem járul ezekkel azon vállalatokhoz, mik — a' mondott fél vezérei szerint — hazánk fölvirágzásának megannyi csatlalható eszközeiül vol-nának tekintendők s ilyenekül elfogadandók; továbbá — csak hogy a' gróf maga vezérkedhessék, kész még a' con-servatív részről is elfogadni a' munkás részvétet; végre pe-dig még ott is, hol a' kormány az ipar vagy kereskedés kö-rében tetteg föllép, nem akar tüstint rosz szándékot, nem-zet-buktatási ármányt s több e'félét látni.

Ki az elemeket, miknek cselekvősége által az oppo-sitio nálunk koronként új meg új phasisokba lép, isméri, át fogja látni, miszerint a' felhordott vádakra fele is elég volna arra, hogy az, ki ellen fölhozhatók (ha ez egyebként tekintélyes férfiú) az ellenzékiek kedvező nyilatkozataiból kizárassék s valóban, hogy gr. Széchenyi ellenében a' fő-nebbi vádak napról napra új ráfogásokat, helyvel közzel kifogásokat is idéznek elő, erről meggyőződhetik kiki, ha a' gyűléseket látogatni s hírlapi nyílt és lappangó vádakat ol-vasni szokott.

Pedig gróf Széchenyi azon elveknél fogva, melyek őt eleitől fogva e' pillanatig vezérlék, másképp, mint teszen, nem tehet. Mutassák meg azok, kik a' ns grótot következellen-ség, sőt tán apostasia vádjával is illetni a' haza színe előtt nem áttallják, mutassák meg, hogy gróf Széchenyi akár i-rott műveiben, akár közhelyeken tartott beszédeiben, akár végre a' cselekvés mezején valaha „csak jelét is adta vol-na abeli szándékának, hogy ő a' magyar nemzet üdvét csak úgy hiszi eszközölhetőnek, ha a' nemzet s kormány közti bizalom bármelyik avagy ha mind két rész hibájából is — mindinkább megintatják? Ha van ember e' hazában, ki a' józanok itélete szerint ezt kimutatni képes, akkor am mon-dassék ki a' következellen-ség vagy köpenyeg-fordítás leg-súlyosb vádjá s oszlojk füstté azon varázshatalom, mely az érett hazafiakat eddig Széchenyi iránt hálára kötelezve tartja; szűnjék meg ekkor Széchenyi a' nemzet embere lenni s ne legyen több, mint akármelyik egyes polgár e' honnak, ki követve meggyőződését halad a' pályán, mely-re akár honfitársai vonzalma, akár fejedelme bizalma, akár végre önérfeszítése helyezék. — De ha gr. Széchenyi föl-léptétől kezdve mai napig ugyanazon elvhez híven törek-szik vértünk fölemelésén, azon elvhez híven, mely önérze-ten alapuló bizalmat kíván létrehozni ép oly meszsze ma-radva a' gyermekies dacz, mint a' rabszolgai meghunyász-kodástól — bizalmat, melyet teremteni csak a' választot-taknak adatott, de a' melynek lerontására az aprók is ké-pesek, bizalmat, mely a' nemzet alkotmányos érzelmei s meggyőződéséből vegye forrását s a' törvényszerű hata-lom iránti tiszteletben nyilatkozzék, bizalmat, mely a' fő-lénk helyzett hatalomnál önkénytelen keletkezik akkor, ha megmutattuk, hogy nem szilajság, újhuzási vágy, de nem-zeti méltóságunk érzete szólaltat föl s hogy nincs mit tar-tania attól, nehogy veszélyes tulságokra ragadtassunk.

Illyetén bizalom mélyében foganszanak a' nemzeti nagyság üdvrejtő csirái s a' hazafiúi kötelességek sorában nemesb egyszersmind pedig terhebb alig képzelhető ott, hol a' lefolyt századok mindent elkövetének az illy bizalom elő-lésére. Terhes ezen föladat ott is, hol a' felek egymás be-csületes szándékáról meggyőződnek, de a' tévedések és botlások bizalmatlankodást idéztek elé; százsor terhesb ott, hol kiki ugyszólván anyatétjével szija be a' gyűlöletet bizo-nyos fogalmak iránt s hol a' másik félnél is szorgosan föl-jegeztetnek a' balfogások. Gr. Széchenyi ez utóbbi föla-datra vállalkozók s mint főnebb mondám, nem hiszek annyira elfogultnak bárkit is hazánk értelmesejjei közül, ki az en-gesztelő politika alapját a' nemzet s kormányközti bizalmat illetőleg, Széchenyit szavai s tetteiből itélve következellen-ségről vádolhatná.

Ámde ha a' ns grófnak legfőbb törekvése volt bizal-mat s pedig a' főnebbi értelemben vett — teremteni — kívánhatja é tőle valaki józanul, hogy ott, hol a' szabadság s nemzeti önállóság törvényre alapított férfiúi komoly nyilatkozványban ovandó s o v a t h a t ó, megelégszik a' teendő nyilatkozat ezen kellékeivel s nem tartja szükséges-nek sőt helyesnek sem, hogy ezen fölül a' kormány minden-féle ármány, erőszak, jogbitolás s több e'féléről vádoltas-sék főleg olly karzatok előtt, hol igen sokan vannak, kik a' hallottakat haza viszik, magokban főzik, új meg új toldalé-kokkal tovább adják s kik gyakran sem állásuk sem képzett-ségöknél fogva nem képesek arra, hogy a' körülmények változtatban fölülről engedékenységet, jogosságot, jó aka-ratot vehetnének észre. Vagy kívánhatni é, hogy ott, hol a' kormányval előleg tartandó méltányos és jogszerű érte-sülések nyomán, a' sikerülés biztos reménye mellett lehetne munkához fogni, nincs kedve egyesülni azokkal, kik vagy nem látva vagy látni nem akarva a' legyőzhetlen akadályo-kat, melyek az egyik fél által kizárólag kezdett vállalatot szükségképp előlendik — bár mi nagy elszántsággal is e-gyesülnek, időt s erőt nem kímélve? Még kevésbbé tart-hat azokkal, kik ollyasmit akarnak különváltan, minél a' má-sik fél mellőlzi nemcsak nem tanácsos de nem is szabad. — És ismét boszankodhatni é a' hazafi grófra, ha látva hogy bizonyos részről a' szakadások végét annak, ki sikert akar, bevárni lehetlen, mivel napról napra újult erővel tá-madnak föl — ha illy esetben ügyekszik legalább azokat

egyesíteni, kiket harez tüze még annyira el nem ragadott, hogy a' jó tanács elfogadására siketek volnának? Rosz né-ven vehetni é, ha ott, hol a' conservatívek eltalálták a' kellő vágást, nem vonakodik ez iránti helyeslést sőt a' józan i-rány fölött támadt örömet is kinyilatkoztatni? Ha ott, hol va-lamely fensőbb intézkedés hibás, jogellenes vagy törvény-be ütköző — első pillanatra mindjárt nem akar egyebet látni, mint épen csak a' hibát s a' roszra törő szándékra az-onnal ki nem terjeszkedve elégnék hiszi az elkövetett hi-ba okszerű kimutatását s az orvoslásnak hova hamarább leendő eszközlése iránti erélyes nyilatkozatot? Végül, ha látja, miszerint mind tanultság, mind tapasztaltság koránsin-csenek még nálunk annyira kifejlődve, mint ez s a j á t e r -d e k ü n k n é l f o g v a kívánatos volna; ezenfölül tö-mérdekeva vannak, kik ugy vélekednek, hogy szavuk min-denütt jár vagy legalább járhat s kik ebeli vélekedésök kö-vetkeztében indítványoznak ott, hol nem kellene, kezdenek ugy, miként nem kellene; elfogultak, hol tág kebelre; olvado-zók s berzenkedők, hol nyugodt megmondoltságra volna szükség; — továbbá ha látja, hogy vannak, kik parányisá-gokon följajdulnak, a' valódi nagyot pedig vagy észre nem veszik vagy fölfogni nem képesek; kik tüzelnek, hol hűteni, támadnak, hol védni, ingerkednek s ingerelnek, hol csilapít-ni s békülni kellene: ha mindezt, meg százsorta többet kell naponként új új meg új fordulatokban szemlélnie, vajjon ki-veendő rosz néven a' ns grófnak, ha így kiált föl: valóban Magyarországon sok a' szép eszű, de kevés az okos t. i. a' tanult, practicus ember!

A' népek politikai nagykorúságát másból itéli meg a' jelen — s másból az utókor; ez egybevetve az eredménye-ket a' legyőzött akadályokkal; amaz nem ritkán bizonyos sympathiák miatt ezen egybevetést kellőleg nem teljesítheti. De van még egy másik lényeges különbség a' két itélet közt: egyikben csak az marad fön, mi benső értékkel bír; másik-ban igen gyakran az is, mi valódi belbecsben szüklökö-dik, mulékony sőt ollykor pillanatnyi befolyások teremtik s tartják fön.

Amazokat az idő érleli s egyre gyümölcsözőbbek-ké fejleszt; ezek a' milly hirtelen támadnak, ép olly sebe-sen el is tűnnek s ha emlékek ollykor tovább fönmarad, mint hatásuk, ez főleg onnan van, mivel a' történetírásnak ép ugy meg vannak demokratái, mint magoknak a' mun-kásságban levő nemzeteknek. Maga a' hisztória azonban ki-zárólag egyik osztálynak sem zsoldosa s mint mondám, azt tartja fön, fejleszt és érleli, mi benső értékkel leginkább bír.

E—y.

Keszthely, Óvár és Czegléd.

A' Jelenkor 91dik számában egy névtelen író elég mulattatólag az iránt tudósítja a' közönséget, hogy oct. 10kén Török János ur Czeglédnek majoros gazdákat képező intézetét tartalomdus beszéddel nyitotta meg. Midőn mi az új intézetet őszintén üdvözöljük s a' hazának általa is sok jót ohajtunk és re-méllünk, nem tartóztathatjuk meg magunkat, több tekintet miatt, hogy T. ur beszédének egy részére észrevételeket ne tegyünk; nevezetesen e' következő szavaira: „a' keszthe-lyi valódi Athenaeumnak csak parányi ár-nyéka él még — (hogyan? hiszen két évvel előbb nyil-ványította csak ujjal virágzásba indulónak a' M. Gazda 3dik évi folyamának első felében a' 106 dik lapon) s a' m.-óvári intézet német elemeiben idegennek volna tekinthető, ha a' haza határin belül nem volna helyezve, de gyakorlati oldala különben is olly gyenge, hogy magyar azt csak cél-szerűbb s tökéletesebb intézet híjánában látogathatja.“ Egyebek közt ezzel akarja T. ur bebizonyítani egy új gaz-daképező intézet szükséges létét s annál fogva a' czeglédi-ét is. A' mi minket illet, semmi kifogásunk sem az egész o-kozkodás, sem a' zárszó ellen, örömost olvastuk azt meg, noha nem volt újság, ha szinte módosított alakban is, mert a' jónak, hasznosnak és valóban isméléséért akár ugyan-a-zon, akár módosított alakban nemcsak jónak s hasznosnak, hanem többször szükségesnek is tartjuk. Azonban az elő-zvények idézett részére nézve semmikép sem lehetünk ha-sználó véleményben, mert midőn ezen szavak a' tavalyi M. Gazda 103dik száma 1687. és 1688dik lapján megjelentek, már akkor kártékony következtetést tapasztaltuk. Bizonyo-

san lesznek a' hirlapok olvasói között, kik ezen szavaknak olly feltétlen hitelt adnak, mintha sz. irás volna, akár azért, hogy sokan felteszik, miszerint T. ur, eszélyes férfiú léte, pusztán csak nem fog állítani ollyast a' nagy közönség előtt, a' mi már bebizonyítva nem volna; akár azért, hogy az ujságolvasók nagyobb része könnyebben hisz, mint gondolkodik. Az olvasó közönségnek csak kisebb de értelmesb része okoskodik, s annál fogva a' bizonyos 's valót kitalálni ügyekszik az olvasottakból. De még ezeknél is marad fen t ö b b n y i r e v a l a m i, a' mi ha egyszer nem, másszor mégis legalább gyanut könnyen gerjeszt. Mi csuda tehát, hogy az idézett szavak első megjelentéskor már, csak pusztán oda vetve is, két igen jó reményű növendéknek annyira elszédítették, hogy az első félév végével kezdett pályájukat félbenzakasztották 's külföldre mentek, de nem sokára ismét visszatértek. En akkor nem szólaltam fel, noha nehezemre esett növendékim lélekesendének felzavartatása, csupán azért a' közönség előtt, hogy T. ur törekvését a' középponti egyesület érdekében felszólalásommal ne bénítanám 's azzal a' közzét nem hátráltatnám. Most azonban, midőn ugyanazon szavak a' közönség előtt ismételtetnek, hasonlóképen cselekedve megbocsáthatlan bünt követnék el már csak azért is, hogy hallgatásommal T. ur alaptalan állításaiban megegyezni látszathatnám, de azért is, mert szoros kötelességemnek tartom növendékeimben fentartani azon lélekesendét, mely nekik nem kevésbé szükséges, mint tanítóknak, hogy a' megkezdett pályán o-hajtott sikerrel haladhassanak. Midőn tehát közérdeket tárgyalok, egész bizodalommal reméllem 's kérem, hogy ezen sorok is helyet találjanak t. ur becses lapjaiban, melyekből ohajtanám, hogy a' többi hirlap is, legalább, melyek a' czeplédi beszédet közlik, átvénnek. A' mit hogy megtennének, a' közérdek tekintetéből kérek 's remélek is.

Még tanuló koromban történt, hogy bold. Brezanó-czy Ádám, a' néhai — b. Festetics György bőkezűségéből — Pesten létezett nemesi növelde felügyelője (ephorus convictus nobilium), mint a' m. k. tudományos egyetem rectora, megnyitó beszédében Keszthelyt, tudományos intézetének sokasága miatt, kis Athenének nevezte, de hogy Keszthelyen Athaeneum nevezetű intézet létezett volna valaha, soha nem hallottam vagy olvastam. Mi lehetett tehát Török ur valódi Athaeneuma, megvallom, nem tudom. Ha ő a' keszthelyi intézetek öszvegét, vagy Keszthelyt magát értené azon nevezet alatt, nem lenne semmi ellentésem, de midőn Török ur Athaeneum névvel kivétel nélkül azon intézetet érti, mely valamennyi közt legrégibb 's még ma is fenáll 's mely maga tette különösen Keszthelyt híressé, elég kifogásom van; mert azon intézet kezdetétől fogva egész mai napig, tehát már 49dik év óta, Georgicon nevet viselt 's e' nevezet elég érthető (legalább az előtt, ki a' régi görög nyelvet érti) de azon kívül nemcsak jellemző, hanem a' halhatlan emlékü alapító nevére emlékeztető egy-szersmind, 's minekntána ezen szóval már a' régi classicus irók is éltek, miért nevezi T. ur Athaeneumnak azt? hiszen mirevalók legyenek a' szavak, megtanulhatta már a' kisebb iskolákban, ha ott nem — a' logikában! — azonban ha mégis úgy tetszik neveznie 's úgy akarja mások által is nevezetni, ám lássa! mi ugyan ellene nem állunk, de megjegyzzük, hogy bérmlálására semmi szükségünk, mivel bérmlálási nevezete többféleképp értelmezhető, de gazdaképező intézet jellemzésére épen nem alkalmazható, azért megengedjen, hogy bérmlálását el nem fogadjuk.

Tessék csak a' M. Gazda ötödik évi folyamának második felében az 1719dik lapon egy kis csillag alá tekinteni, ott a' Georgicon, Athene' névvel tiszteli meg, tehát Georgicon-Athaeneum-Athene — még csak most tudom, de csak T. ur saját szótára szerint.

A' keszthelyi valódi Athaeneumnak csak parányi árnyéka él még, azt mondja T. ur, ugyan hogy mondhatja azt? ismérte é a' néhai? isméri é a' mostanit? bátran mondom: nem. Voltaképen bizony nem, 's ezt azért, mert midőn a' keszthelyi közép tanodában tanulgattott, szintolly keveset gondolt a' Georgiconnal mint akár-mely más magára hagyott falusi gyermek; emberkört érve pedig vagy hivatalos elfoglaltsága nem engedett időt annak közelebb vizsgálására, vagy gazdasággal foglalko-dása ellenére sem tartotta a' gazdaképező intézetet szem-ügyre venni méltónak, pedig szülőföldre csak három órányi távolságra van Keszthelytől, 's bizonyos tudományom van arról, hogy Rohoncra létekor is megfordult ott, 's pedig az sincs mesze. A' rohonci intézet egyik rendezőjében azt annál inkább rosz néven vehetni, mennél több 's távolabbról jövő idegen látogatja meg a' Georgicon, a' hová, ha a-zon parányi árnyékban tudománya tömredékségéhez tett-leg járulhatott volna valami, tán hiányaink észrevétele ál-tal is vezéreltethetett volna ollyan elvekre, melyek a' fé-nyesen feltűnő rohonci intézetet még első éve folyamában végenyészettől megmenhették volna. En legalább azon — meglehet hogy hibás — véleményben vagyok, hogy nem-

legesen majd többet tanulunk mint tettelesen, legalább a' gyakorlati pályára lépve, én azt már magában nagy nyere-ségnek tartom, ha — kivált mások bottlásain — okulva megtanulhattam: mit és mint nem kell tenni 's azzal a' tévu-tat, melyet választhaték, elkerülhettem. De hogy tettelesen javokra szolgálhattunk volna, magoknak a' rohonciaknak, meggyőződésök 's tettök is mutatja, egyebet mellőzve elég lesz említenem azon levélszerinti kérdezősködések, mel-lyek az intézet végvonaglásakor hozzám intéztettek, de ak-kor már késő volt a' jó tanács! T. ur tudománya tehát a' Georgiconról csak mondából merített, a' mit már a' Gaz-dasági Tudósításokban eléggé tanusított, nem pedig hiteles kutfóból, vagy saját tapasztalásából 's ollyással a' közön-ség elibe lépni nem illő sem nem hasznos, értem kö-zönségre nézve. T. urnak azonban használt a' parányi ár-nyék, legalább bevezetésül. (Vége köv.)

Szepesmegyei közgyűlés. Lócsén dec. 3kán mélt. főispán Csáky Tivadar gróf ur ó nagysága a' fenye-gető inség tekintetéből f. é. decemb. 1ső napjára rendkívüli közgyűlést tüzvén ki 's ez szokásszerint a' kisgyűlési jegy-zőkönyvek felolvasásával kezdetvén meg, ez alkalommal említés tétetett, hogy az adóbeli régi hátramaradások ok-kainak kikutatása végett járásokként kiküldött 4 választ-vány hármának elnökei időközben meghaláloztak, ezen vá-vány választványok tehát most új kiküldések által egészítették ki. Ez meglevén, mindjárt a' gyűlés főtárgya került szőnyegre 's a' mult közgyűlésből az iránt kiküldött választvány jelen-tése és a' termés öszszeírását meghagyó kegy. intézvény felolvasatván, a' vitatást elkezdék, gondolhatni, hogy nem hiányzott számos és különféle indítvány 's talán nem lesz ér-dektelen azoknak különféle categoriáit itt röviden előso-rolni:

1) Törvény nélkül nem létesíthetőnek találtatott a' gabna e' megyéből kivételnek 's a' szeszégetés eltiltása, valamint a' földesuraknak arra való kényszerítése, hogy szűkölködő alattvalóikat élelemmel lássák el. Ez utó-ló indítvány ellen felhozott az is, hogy illy kényszerítés-nek erkölcsi hatása csak káros lehetne a' népre, mivel azt restségre 's a' létező kevés eledelnek könnyelmű elpazar-lására vezetné.

2) Mint czélra nem vezetők kisebbségben maradtak, következő indítványok:

a) Hogy ó felsége kéressék meg, miszerint a' só árat csökkenteni méltóztassék.

b) Hogy önkéntes adakozásokra aláírási iver köor-ztessenek, még pedig mint némelyek akarták, előleges fel-osztás vagyis repartitio mellett, azon remény fejében, hogy ámbár ezen felosztásnak kényszerítő ereje nem volna, meg- lenne mindazáltal azon morális ereje, hogy mindenki a' ma-gára esendő mennyiséget önként megajánlaná.

c) Hogy a' jövő országgyűlés napdijai ezime alatt már most törtéjék meg a' kivétel a' nemességre, és az így előlegesen fizetendő segedelem annak idejében az adófi-zetők által térítessék meg.

3) Mint jelen pillanatban részint még nem létesíthető, részint pedig még nem szükséges rendszabályok jövő köz-gyűlésig és a' körülmények további kifejlődéseig elhalasz-tattak 's illetőleg a' végső szükség esetére tartattak fen:

a) A' megye keblében véghezviendő és jövődében felfedezendő kutfóból megfizetendő közmunkák, melyek által a' szűkölködőknek kenyérkeresésre alkalom szolgál-tatnék.

b) A' szűkölködőknek a' Tisza-szabályozásnál tör-ténendő alkalmaztatása, melyre nézve megemlítették, hogy ez már csak azért is kívánatos lenne, mivel ezen munkások nem a' Szepes megyében létező, különben is csekély ga-bona-mennyiséget, hanem a' bővebb termésű 's Erdélyhez közelebb eső Tisza-mellék gabonáját fogyasztanák, e' mel-lett mindazáltal az uzsorászkodás és a' munkások zaklatá-sának meggátoltatása végett ó felsége meg volna kérendő, hogy az illető helyeken magtárakat felállíttatni és a' mun-kásokat azokból kenyérrel illő áron ellátni méltóztassék.

c) A' nyereszkezők által, köztudomás szerint, öszsze-vásárolt és e' megyének némely városaiha öszszehalmozott élelnek elfoglalása és a' tulajdonosoknak mértékletes nyereséggel leendő kielégítése mellett a' szűkölködők között felosztása, mely eljárást az indítványzó nézete sze-rint azon törvénnyel lehetne igazolni, mely az első szüksé-gű cikkelyek árszabását a' megyékre bizza, sőt illy hatá-rozat csupa létezése is hihetőleg arra bírná a' nyereszke-dőket, hogy felhalmozott gabnájukat inkább önkint el-adni siessenek, mi által az inség önkint elenyészne.

4) Határozattá vált:

a) Mind a' termés, mind a' szűkölközők száma és az eltartatásukra szükséges gabona és burgonya-mennyiség öszsze fog iratni.

b) A' szükséges rendeletek mindenkor megételére állandó választvány nevezetük.

c) Ó felsége egy kamat nélküli kölcsön iránt meg-kéretik.

d) A' megyebeli földesurak és a' papság választ-ványi elnök által fel fognak szólíttatni önkéntes adakozá-sokra.

e) A' felső-magyarországi bánya-polgárság fel fog szólíttatni, hogy az épülő kluknai fakó érczhutában (Fah-l-erzhütte) megyebeli munkásokat alkalmazzon.

f) A' járásbeli szolgabírák igyekezzenek a' megyebe-li szabad királyi — és XVI városokkal olly módon alku-dozni, hogy ezek kebelbeli utjaikat megyei adózók által pénzért csináltassák.

g) A' tiszta-szabályozási viszonyok megtudására és a' netaláni szerződések előkészítésére egy megyei egysz- küldetik ki.

h) Ó felsége megkéretik, hogy a' gabona kivitelét Galicziába eltűntani, ellenben Oroszországból behozatalát könnyebbíteni méltóztassék.

Közelebb elhunyt Nemessányi András helyébe ó méltósága a' főispán Sváby Ignác szolgabíró-t nevezte fő-táblabíróvá. Közli Fabri c y S á m u e l.

Pest. Hivatalos kimutatás nyomán közöljük a' t. cz. közönséggel az élelmi tárgyak piaci árának 1844 évi octo-ber hótól f. 1846d. évi novemberig történt aránylagos nö-vekedtét:

	1844ben vlt	1846ban vlt	következőleg növekedett:
Láng v mont-liszt itézeje	5 1/4	11 3/4	123/100 percenttel.
fekete liszté	3	8	166/100
darabé	7 1/4	16	121/100
borsóé	10	16	60/100
lencseé	7	16	128/100
köleskásaé	6	10	66/100
árpakásaé	5	10	100/100
marhahus fontja	13	15	45/100
zsiré	24	36	50/100
szalonnáé	21	30	43/100
egy kenyér	42	1 24	100/100
egy tojás	2	2 1/2	25/100
burgonya zsákja	42	1 24	100/100
káposzta egy fej	3	4	33/100
savanyu káposzta 1 adag	4	8	100/100
koszorú vörös hagyma	12	21	75/100
cseserfa öle	22	30	26 5/100
bükkfáé	21	45	25 50/100
tölgyfáé	17	23	25 3/100
zsup	4 1/2	7 1/2	66/100

mikből általában véve kitűnik, hogy Pesten az élelmi tár-gyak f. 1846d. évi octoberben 42/100 percenttel drágábbak, mint voltak 1844ben.

Engedje meg a' t. közönség, e' tárgynál magunknak alkalmat vehetünk a' városi tisztviselőség érdekében pár szót emelni.

Évek óta panaszok emelkednek ittott az érdemes polg-között a' városi tisztviselők helytelen követelése ellen; né-mellyek keserűséggel mondják el otthon, vagy barátaik kö-zött, mikép hónapokig hagyják heverni tárgyaikat, mások a' hatalmasbak felingerülve a' sok halogatás miatt boszut es-küsznek magokban, — míg néha nyilván — a' tisztvise-lő jövődő sorsa megdöntésére, végre mások poharazás közben mosolyogva fordulnak a' panaszkodó felé „Brüder! du fannst wahrjhründ die Besge nicht“ És miért mind e' recriminatio? mivel azon tisztviselők szintugy mint min-den testtel és lélekkel felruházott teremtvény, élni akarnak. Távol legyen tőlünk, mintha e' sorokban azt akarnók elhi-tetni a' t. közönséggel, hogy a' városi tisztviselők mind hi-ba nélküliek, vagy tán angyalok, épen nem; köztük is, mint minden testületben vannak jó lelkű becsületes és tiszteltre méltó fáradhatlan egyedek, kik nem tekintve testi erejök megfoghatását, nem némelyek megdondatlan gyanu-sítgatást, és gyalázást, éjet nappallá téve, minden testi lelki tehetségüket a' közügy és hivatalnak szentelve fára-doznak, kiknek szorgalmát sohasem jutalmazhatja meg e-léggő a' státus, minthogy a' jutalom már a' sorstól ugy rendelve közönségesen csak akkor érkezhetik meg, midőn a' jutalmaztatandó erejében megfogya annak gyönyörét többé nem élvezheti; vannak ellenben ollyanok is, kik a' közügygel nem sokat törődve, csak többnyire saját érde-keik után néznek, és hivatalos munkáik között is azoknak adnak elsőséget, melyekből csupán hasznos reménylenek. De azért minden kivétel nélkül az egész tisztai kar becsüle-tessége fölött pácztát törni, csakugyan méltánytalanság.

Elmélkedjünk kissé hidegebb vérrrel a' fölött: vajjon, milly alapoka lehet a' közönség ez itéletének? a' tisztviselő évi fizetése ollyan, hogy abból legfőlebb lakbérét és ruhá-zatát fizetheti; ha már most az illyen nem volt szerencsés szűléji után valamit örökleni, honnan szerzi meg élelmét? következetesen csak így felelhetünk: iparkodjék magának más módon is szerezni; igen ám, de akkor nem fordíthatja minden tehetségit nem szentelheti minden idejét hivatala pontos teljesítésére 's itt rejlik a' legfőbb ok, hogy a' tisztviselőség a' napról napra tömegesbülő hivatalbeli mun-

kákat, a' kir. hat órát naponta hivatalában kitöltve, ezentul fenlevő idejét, hogy megélhessen, privát munkákban kény-szerítettven használni — a' közönség rovására nem bírhat-ja végezni. De azért „feszítsd meg“ et kiáltunk é az egész tisztviselőkhöz? — Adjunk csak a' tisztviselőnek oly fizetést, hogy az ne legyen kénytelen élete fentarthatására magánügyekkel bajlódni, hinni szeretjük, hogy nem leend többé a' közönségnek oka ellenük oly keserű panaszokra fakadni. —

A' fenebbi indokokat maga a' választott polgárság is átlátván s azok által vezéreltetve vegyes bizottságilag kidolgozott terv szerint a' tisztviselőség száma, és évi fizetése nagyobbításába beléegyezett.

És így reméljük, hogy a' főmált. kormányzások tekintetbe vévén a' fővárosban, mint a' fenebbi kimutatásból is láthatni, évenként növekedő drágaságot, tekintetbe vévén, hogy mostani fizetéséből egy tisztviselőnek megélni lehetlen, tekintetbe vévén végre az általunk főlebb kifejtett hivatali foglalkodást és pontosságot akadályozó s több más okot, a' fölterjesztett terv létesíthetőségét kegy. helyben hagyandják. X. és Z.

Az ujjonnan alakult budai olvasó egyesület

m. hó 10én kezdé meg működését. Hogy ezen új egyesület olvasón jótékony hatása iránt figyelem gerjesztessék, nem lesz fölösleges az ó. f. e. oct. végével megszűnt egyesület, mellynek ezen új egyesület kifolyása, megismertetni. Azon egyesület ugyanis Hoiacs Miksa indítványára s eszméje szerint 1843ki oct. 1sején alakult. Tagja lehetett rang- és nem-különbőség nélkül minden, ki a' társaság bizalmát bírta. Tag havonként fizetendő 20 p.kr. élvezhette a' hazai és külföldi irodalom nemesb terményeit. Célja az egyesületnek könyvolvasás levén, hogy ez kényelmesebben történhessék, arány szerint szabott időre a' könyv haza vitetett s otthon olvasatott. A' szabott időn túl viszatartott könyvtől mérsékelt bírság fizetett. Az egyesület 3 évre alakult aképp, hogy a' 3 év elteltével a' könyvek s butorok a' tagok mint tulajdonosaik között voltak felosztandók; de mivel ez gyakorlatlan-nak tapasztaltatott, a' könyvek a' tagok között árverésre hoasztatván, az abból bekerült pénzen a' tagok befizetett díjaikhoz képest osztottak s lón a' következés, hogy ámbár a' kezelési költség, könyvkötési bér, könyvtárnok és szol-gafizetés, könyvtári szállásbér st. ef. nem csekély összeget tettek, mégis minden tag befizetett díjainak 2/3át visz-szanyerte — tehát 3 évig 4 p. fton a' legvalogatottabb munkákat olvasta és azon kívül egy egyesület tagja is levén tanács-kozási s más tisztos jogokban részesült, egy szóval a' művelődésre kívántatható legszebb tért vásárolta meg magá-nak. Lehet é ennél olcsóbb egyesület ennyi élvezettel s ha-zsonnal öszszekötve kívánni sőt gondolni is? Az árverésen legjobb áron keltek a' magyar könyvek, az idegen nyelven írottak, kivéven azokat, mellyek magyar hazánkat érdeklik, általánosán olvasón adattak el — mi is az új egyesület igaz-gatóságának figyelmébe ajánlandó. Ha a' költségek halma-zát, melly az egyleti kezelésre elkerülhetlenül fordított, megtekintjük, megfoghatatlan marad előttünk, miképp kerül-hetett elő azon nagy összeg, mellyen az egyesület tagjai osz-toztak; azonban az egyesület belszerkezetébe avatattva abban olly rugókat találunk, mellyek az egyesület vagyonbeli állását szükségképp nevelték, — legfőbb rugó valának azon cadu-citások, mellyeket a' kilépő tag maga után hagyott, aztán a' kéz alatt olvasón szerzett könyvek, mellyeken az egyesület árveréskor nyert és több nagylekű ajándék, mellyek az egyesület vagyonát tévén, ennek sorsával jártak s eladattak; de egyébiránt is az egyesület egész alakjából, mind a' mellett, hogy mintegy 150 tagnak szellemi élvezetet 3 éven által megelégtülésig nyújtott, speculatív szellem is tűnven ki, az alakítóknak e' szép vég legyen felejtethen koszorújuk.

Az új egyesület kevés módosítással amazéhoz hasonlító szerkezeten alapul; csak az kár, hogy a' három évrei fel-osztást, mi a' vagyontalanabb olvasó tagok *) érdekét kötné az egylethez s morális kényszerítés volna maradásra az által, hogy az esupán akkor oszlozhatik szét, ha azt a' tagok 2/3da ohajtaná, mintegy előre hihetetlennek tévé. Igaz, hogy az ember szive fáj, ha egy szép könyvtárt pár nap a-latt megürülve lát, de ne legyünk szűkelvűek s gondoljunk meg, hogy a' könyvek nem török romboló körmei, hanem azt anyai szeretettel ölelő kezek, előbbi olvasók kezei közé jutván, a' könyvtár dohos szögleteiben talán történt heve-résből a' tágas világban széthordatva szép rendeltetésük új apostolkodás leend — és ha áll az, hogy mint mi kez-dethen számtalan akadálylyal küzdve könyvtárunkat így fel-szerelhetjük, nyessett uton azt az új egyesület bizonyosan kön-nyebben megszerzendő: akkor félelmünk csak ártalmas és igen finnyás félelem volt. Tegyük félre a' magyar üres nagy-lelkűséget, és az anyagi önérdéknek nyujtsunk egyesüle-tünkben eledelt, akkor buzgalmunk nem lesz szalmalángu s

*) Kiknek, a' vagyonosabbak tulajdon könyvtáraikkal bírván, leginkább van illy közkönyvtára szükségük.

egyesületünk nem elfojtó füstöt, hanem tápláló gyümölcsöt termendnek.

Nem kis aggodalmat szült azon magánykörökben re-b e s g e t e t t h í r i s, hogy ez új egyesület a' tagok felvételében a' réginél ovakodandóbb levén, abba holmi mesterember s kereskedő legények, minthogy (halljuk!) e-zeknél kevés biztosság vagyon, nem fognak bevéten; már édes híresztelő uraim! mi a' biztosságot illeti, azt önök ré-széről a' mi rovásunkra rebesgetni csak nevétséges levén, arra tacendo felelünk — de azt, hogy önök a' budaiak ro-vására budai olvasó egyesület alakítván, abból aztán a' bu-dai, polgárokká leendő, becsületes kereskedő és mesterle-gényeket kizárni készülnek, roszszalás nélkül nem hagy-hatni, s arra ezen felszólalásunk némi ellenkészsületül szol-gálgjon.

Smeksz- vagy Tátra-kiesd (Tátra-Füred. *)

Smeksz ormaidról békével haza térvén, vedd szívesen köz-lésemet, hadd ismérjen némiképp a' Jelenkort olvasó köz-zönség is. —

Gálszécsből Kelecsénig szerencsésen elliszteltem, de borzadva döbentem meg az abauji uttól, mert Kelecséntől Kassaig az út nevétség rosz, de kit lehessen itt kárhoz-atni? Abaujmejt nem, — a' megye kormányzóját sem, — hallgatok. De Kassa tisztelt bírása utbeli competentiáját kidolgozhatatna! — Abauj conservatív közönségének vi-gasztalásaul mondhatni: Zemplén buzája vermeiben a' rosz út miatt nem dohosodik, megszokta ennek egy részét Kassá-ra voncolni, ha rosz út is az abauji adózó néposztály. — Korotonkig elvergődtem, postaállomáson ki akadna fel? Ugy ám, de a' korotonki postaállomáson ritkaság a' ló. Mál-tóztatott a' hentes csapláros mégis rajtam könyörölni, két rosz gebét méregdrágán kocsim elibe fogatni s miután nője azt elég könnyűnek találta, s odébb rázattam tekin-tetes tagjaimat.

Egy pár megye eltörlötte az előfogatot, a' köznemes-ség megéljenze a' virágos szónoklatot, — de kit Isten megáldott hajduval, előfogaton jár uszorás zsidók fontos ügyeiben is, az utas azonban kézpénzért se utazhassék. — Branyiszko tisztes ormaidról megpillantám a' tátrai tekin-télyes személyzetet; ködös homlokkal látszottak mondani az örökös tespedés, maradjunk'át; ecce mens fundatoris! — Másnap a' reménység foka, mint fehér vitorla sötét tenge-ren, tünt elő Smeksz, két tudósunk által bérált Tátra-Fü-red vagy Tátra-kiesd. — Pinczért kiálték s előjő meglepő nyájás arczal Reiner haszonbérló, neki mint mondá rögtönzött emberismerete van, én is azonnal kiösmérem a' vadászokat s mi foghegyi ösmerősök levén; ő és egy-szerű neje példás munkásságot fejtenek ki, tehetős gyer-mektelen emberektől hihetellent.

Ittam édes s kesernyész vizedet Smeksz, kóstoltam minden gyógyvizeidet kies hon! és sajnálom azt, ki külföldi fürdőbe költi fillérét. A' tátrai tiszta lég jó hatással van a' tüdőre, vizei általánosán gyöngye beleket erősítök. — Bár a' fürdő ösmerésé könnyen költetik itt könnyebben mint másutt társasági asztalnál, — de könnyen is oldódik. Az alpesi lakok szük ténre szorították, minden titkot száz szem földözne fel. stb. —

Estéknél tánczvizgalom, cigány-muzsika és cigány-muzsika, meg cigány és muzsika. A' fürdői vendégek közt tor-zonborz szakálás magyarok is léteznek, de általánosán jó természetűek. Nők közt egy lengyel vendégnő szere-pel, bájoló szeméhez nélkülözhetlen a' hold is, s a' hód-olást úgy megkívánta, mint az egykori vén kisasszony a' hat lovat.

Tekintetes státusok és Rendek! mennyi borsó terem itt! még pedig mind szépesi nagyszemű borsó! — a' pa-rasztok kék posztóruhát viselnek, németül beszélnek s nem részegeskednek, és így mindig józanok; pro coronide — mint egy főtisztviselőnk szokta bölcsezen mondani: „erről ugymond sokat lehetne beszélni.“

Bóköltőnőink drága pókhálós ruháikat itten is fitog-tatják, szerencsésükre hétalsóbb meg alsóbb, meg alsóbb tömöttebb ruháikon a' hús lég által nem hatott.

Lehet itt ám dözsölni is, ha álom fogta a' betegek sze-mét, reggel zuhany alá kerül a' mámoros fő. Őt emberbe-csülő grófnak örvendünk, — két művelt bárónó, egy hazafi báró, főtörvényszéki érdemteljes bíró, két irodalmi csinos hős — diszíték a' szük kört, diszteleníté egy kontár impro-visor, stb. stb.

Az olasz büszke tengerére, az oláh havására, a' szoták új gyertyabeles szürére, a' német Jankel frakkjá-ra, de az öt lovas magyar nem méltatja örök pompás mű-kiállítását egy tekintetre. Láta az ország nevezetes agarait futni, de a' legszebb forrás futása a' kolbachi völgyben elől-te terra incognita. A' nagy nemzet fia száz mérföldekről jó esudálni a' lomniczi csúcsot, a' német építészet óriási min-táját, de az ifjonez magyar mindig ötödik lovat keres a'

*) Noha elkéselt, mégis igen kedélyes s érdekes. Szerk.

quodlibetbe, gazdag arát haza hozandót, e' fonák életmód s'fonák számítások csóddal végződnek. — Tanuljon a' gyer-mek egy lovon járni, az ifju kettőn, fogasson a' férfi hármat szekerébe. Legyen erény a' nélkülülés, becsüljük a' tudóst, védjük a' honfit, vessük meg a' hiút és honárulót, öleljük a' takarékos nőt, hagyjuk el a' csárdást, járjunk lejtőst, a' be-tyárság és szakál helyett szépművészet, állandó kitűrés le-gyen jelszavunk, akkor élvezhetjük e' szép hon áldását, ugy legyen. Gálszécs őszhó 1sején 1846. Bernáth József vadász.

List Frigyes halála.

A' végzet utjai titokteljesek s a' nemzetek férfiai, kiket az öszszes emberiség övéinek mond, csak úgy alá vannak a' sors kényszerének vetve, mint a' legutolsó pórszülött, kinek élete halála senkit sem érde-ke. Miután türtek és szenvedtek egy hosszú életen át, mi-után mindenüket a' földilét ezenemű kéjivel véroket, va-gyonuk s nyugalmokat magasb czélokra áldozták fel a' ha-za s emberi társaság javára, miután megérdemelnék, hogy az élet fáradalmainak tengerét átszva, csendes öntudattal s öntudatukban édes visszaemlékezéssel kössenek ki az örök nyugalom békepartjára, barátok és rokonok hí cso-portjától könyeztetten: megérkezik a' sors vas parancsa s eszméletüktől fosztja meg őket, hogy végtetőköt bünnel terhelék önmagok iránt, kik csak erényben, jótétemény-ben tündöklöttek a' közjó körül. A' sors gunyolni látszik ily-enkor a' világügyek igazságos folyamát, miképp azt egy jó végzetnek véleményünk, ohajtásunk szerint elintéznie kel-lett vala, — csak hogy a' végzet utjai titokteljesek!

Nem Németország fájalmát, hol büszkén nevezhe-ték honfitársuknak List Frigyeset, hanem az egész emberiség — s így hazánk sajnát is tolmácsoljuk, midőn meg-hatva jelentjük váratlan kimúltát azon férfinak, ki működé-sénél fogva nem egyedül a' német nemzeté, hanem az egész világé volt.

Fájdalomgerjesztő elhunytáról következőleg ír a' „Ty-roler Bothe“ egyik legújabb számában: „Kufstein dec. 4d. Mult hó 26kán érkezett városkánkba egy éltes, de még e-rőtéljes férfiú s néhány nap köztünk mulatott. Viselete lát-tatá, hogy őt nehéz búkomorság nyomja; minden társa-ságtól visszavonult s csak kedélyállapota kimélésére czé-lozta, midőn őt utjában ki sem háborgatta. Hétfőn 30dikán reggel még szürkületkor távozott el fogadóházából s azóta vissza nem lért. Egy az Allg. Zeitung szerkesztője Kolb urhoz hátrahagyott levél, melly legfélreismérhetlenebb je-lent mutatá megelőzőtt lélekzavarultságának, a' legszomb-rubbat hagyá sejtteni. Kufstein egész környékét keresztül kutaták s végre tegnap találták az ősz vándort egy kis ma-gason negyedóránnyira a' városkától ülő helyzetben, arcz-al Bajorország felé fordulva, baljában elsütött pisztollyal. A' golyó szájából az egész fejen át s koponyán hatott ke-resztül. — Ma reggel kísértük ünnepélyesen sirjába, mé-lyen megilletődve boldogtalan végétől a' német hazafinak, a' küzdőnek Németország kereskedése s iparáért, a' híres nemzetgazdának, dr. List Frigyesnek.“

Vajjon olvashatni é szivrázó fájdalom nélkül ezen so-rokat? Béke lebegjen a' jeles elhunyt hamvadó tetemei föl-től! ☉

Az állatkinzás elleni egyesület kö-z-gy ü l é s e. Rousseau az Istent s ezzel a' vallást is a' tel-jeskorúság későbbi öröksége gyanánt adta ki; mi azt mond-juk: a' humanismus egy szent hid, melly bennünket ezen ö-rökség birtokába vezérel s akaratunkat az Istenével e-gyesíti. Ez képezi azon láncszemet, melly égi rokonságunk mellett kétségbevonhatlan bizonyoságot tesz. Mint embe-reknek, — kiknek eredetük égben van, kiskoruaoknak ma-radnunk nem szabad. S hogy a' nagykorúsági joghaszná-lás boldogító körébe juthassunk, meg kell győződünk a-zon igazságról, miképp: az emberi érzelmek áldását a' tu-dománynak és nevelésnek semmi faj sem képes kipótolni. Mert az emberi érzelmek éleladó hevében rejlik a' meszse jövőnek egész világa, s ki ezen érzelmekkel nem bír, az nem bírhat azon kötelettkel sem, melly e' nyomorterhelt föld poremberének utat nyisson az örökkévalóság-hoz, hol Isten lakozik s hová a' jövőnek végtelensége terjeszkedik! — A' sokoldalú élet, a' nyomor, a' kötelesség és becsület-ösztön s másokkali surlódás, sokat tehetnek ugyan e' rész-ben; azonban egyesek erkölcsi érzelmének s elveinek ere-je az mégis, melly azt, mit az élet, a' nevelés, iskola vagy különféle státusintézkvények költöttek s megindítottak — elvégezi. Az állatkinzás elleni egyesület tagjai áthatva ezen életigazságtól, még ezelőtt pár évvel a' végből társultak egymás köz: miszerint a' tisztán emberi természet kifejtése tekintetében elkövessenek mindent arra nézve, hogy míg a' status a' hazának nemeslelkű honpolgárokat nevel s a' munkás élet különféle viszonyaira alkalmas egyedet ké-peze: e' földet segélyre kész felebarátokkal s az eget Isten-nel rokon lelkekkel népesítse meg. Az egyesületnek csak eddigelé is tömérdék akadálylyal kelle küzdeni, ép ugy, — mint más társulati intézkvényeknek hazánkban. A' nemes i-

rányu jóakaratot 's ernyedetlen buzgalmat azonban sem baj, sem részvétlenség, sem az időnek hosszu folyama nem törheték meg. Alapszabályai már megállapították 's fensőbb helyre is fölterjesztették; a' társulat, mellynek tagjai közt számos magasb rangu férfi 's honpolgár találattik, mult kedden (dec. 8kán) életének már organicus folyamába is lépett, — rendes tisztviselőket nevezett 's dicső föladata megközelítésére, igen korszerű indítványokkal állott elő, szóval: életmüködését újabb lelkesedéssel 's nemes tü-zü eréllyel kezdette meg. Elnökeiül: báró Nyáry Antal kir. táblai báró és Balogh Pál orvostudor, ki szintolly nemes érzelmü hazánkfia, mint nagytudományu férfi, a' társulat közörömére most is megmaradtak; pénztárnokká t. cz. Kron-perger A. ur lett. A' választv. tagok közé újabban t. cz. Hepes-váry Józ. pestvárosi tanácsnok, Kükley Henr. ügyvéd ur és Szekrényessy Endre városi kapitány — ismét szellemü honfittársaink választattak. Mire nézve nincs egyéb hátra, mint hogy e' társulat, — mellynek fő feladata, az állatkin-zásnak lehető gatlása által a' humanismust 's az embernek, mint legszentebb rendeltetésü állatnak — erkölcsi nevel-tetését előmozdítani: a' nagy közönség részéről is, mennél nagyobb pártfogásban részesüljön. Mészáros Károly egyleti titkár.

Óvás és figyelmeztetés. Ns Pestmegye Rendei értesítést nyervén, hogy a' fens. nádori család arczképét tartalmazó réznyomat olly állomány alatt álltatik, mintha annak tiszta jövedelme Pestmegye rabdolgoztató házára szán-dékoltatnék fordítatni: óvás és figyelmeztetésül kijelenteni, 's közhírré tétetni határozták: miszerint illy megbízást senkinek sem adtak, 's adniok szükség nem volt, mert dolgozta-tó házak korán sincs olly helyzetben, hogy hason zaklatások-ra kellene szorulniok. 'S a' ki illy ürügyöt használt a' képaru-lásnál, az visszaélést követett el, 's e' részben a' szükséges vizsgálat meg is rendeltetett. Kelt Pesten dec. 10kén 1846. A' tisztelt megye Rendeinek megbiztából Nyáry Pál m. alispán.

A' k. magy. természettudom. társulat új tag foly.

Pozsonyi János szabolcsi főorvos, Kobilicz Dániel gyógyszerész és Benczúr Vilmos gyógyszerész Nyiregyháza; Horváth Mihály tanár Bécsben, Kiss Antal orvostudor Rozsnyón; Jánik Ferenc jószágfőügyelő Csákványban; Fiszter Tibor tanár Esztergomban, Kopecký Izidor tanár u. o., Koczianovics József gyógyszerész Gyöngyösön; Kaczkander Aron orvostudor Miskolczon, Schön Vilmos orvostud. S. A. Újhelyben; Miskolczy János tanár Nyírában, Vitéz György th. Monajban, Horn Imre gyógyszerész Újhelyben, Horváth János orvostudor és Ungar Samu orvostudor Homonnán, Riszdorfer János kamarai sebész Sáváron, Patay Sámuel alispán Czekeházán, Pohl József bányagazgató Szomolnokon, Breznay István főorv. Újhelyben, Vidasics Edvárd tanár N. Váradon, Vitéz Vincze főesperes Újhelyben, Bartsch Edvárd megyei főorvos Szebenben, Katona Mihály főorvos Miskolczon, Szántay Lajos sebész u. o., Nehrer Mih. gyógyszerész Késmárkon, Hasz-linszky József tanár Szathmárban, Rombauer Gottfried es. kir. bányatanácsos Sáváron, Nagy Gedeon th. Vattán Borsodban, Hanák Mihály főorvos Egerben, Teóroök István gyógyszerész S. Patakon, Szathmáry Antal th. Lipóczon, Weisz Armin orvostud. Újhelyben, Bujanovics Rudolf th., Mayer István tanár Eszter-gomban, Schmidt Szörény főapáti titkok Pannonhe-gyén, Madarász Gusztáv gyógyszerész Rozsnyón, Stei-ner Sándor kórházi főorvos Újhelyben, Fest Imre bá-nyapolgári jegyző Iglón, Nadler Károly hutaigazgató u. o., Reich Simon sebészmeister Újhelyben, Kollener Vilmos gyógyszerész u. o., Sihalzky Alaj. megyei fő-orvos Tornán, Horváth Antal főorvos Bártfán, Dessew-ffy Albert th. Marhányban, báró Ghillány József th., Fries, Hedry Ernest alispán és Hedry József th. M. Rasz-laviczán, Péchy Ferenc főszolgabíró Pécs-Ujfaluban, En-gel József orvostudor M. Vásárhelyen, báró Egloffs-tein Adalbert Sáváron, Berzevichy Tivadar főjegy-ző Berzevichén, Szinyey th. Szinye-Ujfaluban, Szinyey Viet. főszbiró Szinyén.

Milly buzgalommal viseltetik a' tisztelt férfi a' társulat ügyei iránt? a' jeles férfiak névsoránál — kiket ő meg-nyert ügyünknek, — nagyobb és szebb bizonyosságát föl-mutatunk alig lehet.

A' társulat eddigi erdélyi tisztelt ügyvivője Szócs József tanár ur hivatalos elfoglaltatása miatt fölmenteté-sét kérvén, azt Takács János ur, a' kolozsvári ev. ref. főiskolában természet-, vegy- és számtan rend. tanára 's a' „Természettudományok“ egyik szerkesztője volt szives föl-vállalni. Figyelmeztetnek ennél fogva a' társulat erdélyi ér-deemes tagjai, hogy évkönyveik 's okleveleik iránt Takács urhoz folyamodjanak, valamint tagdíjajukat is nála fizethetik le. — Dr. Kovács Sebásty Endre e. titkok.

Budapesti napló. (Dec. 17kén) Itt van már a' zú-zos december, az előbbi tartós köd után darabig az eső esett 's havazott, tegnap fagy és hóvizatar. Az a' kérdés: a' karácson érkezik e' el, vagy mi érkezik a' karácsonhoz? olly fontos kérdés, melly fölött a' főváros népe nagyon töprenkedik, mert vele egy más még fontosabb van kapcsolatban: vajjon mi eszünk e' meg a' kalácsot, vagy a' szükség hordja el elő-lünk? anny mindkét részről igaz, hogy a' karácson is a' má-kos kalács is nem sokára beköszönt, 's nem marad egyéb hátra, mint hogy egyiket megünnepelve a' másikat jó egész-ségben költjük el.

Örömmel tekintünk körül ismét a' tudományos irodalom terén, mellyen napról napra több több munkásságot lá-

tunk, mi által éleltszükségeink pótoltatását föllételezzük. A' természettudomány leggyénelebb ága minden esetre a' vegytan; ennek kiművelésétől várjuk műparunk, mezej gazdaságunk felvirágoztatását 's minden lépést, melly ezen célra történik üdvözléssel fogadunk. Csak hat év előtt is milly parlagon hevert hazai irodalmunk e' szakban, minden tudja, ki tudományos fejlődésünket figyelemmel kísérte. Az-óta elhunyt Mannó Alajos első vegytani kézikönyvét Bugát Pál eszközlésére mindjárt a' Károlyi követte; ezután Nend-wich tr. irt műparos vegytant; erre Irinyi bocsátotta közre vegytani füzeteit, 's mindenikben fokokénti tökélyesedés volt észrevehető. — Most más e' szakban müködőkön kívül különösen az egyetemi gyógytanulók figyelmét hívjuk fel Sennert János gyógyszerész ur kézikönyvére, melly a' vegy-tan elemeit bőven, gyakorlatilag, 's mi rájuk nézve legnyo-matékosh, az egyetemi tanár előadási után terjeszti elő; mi által mind magánygyakorlatban, mind szigoru vizsgálatokra előkészülésben használható eszközzé válik. Az egész mű vagy 30 livre terjed 's mérsékelt ára 4 frt pp.

„Párviadal lögyapottal.“ Vidéken most azon esiklandós hír kering, hogy a' fővárosi tüzeszerű lovagok divatkorunk-kal haladni kívánván a' becsületgyilkolásnak is új övöserét gondolák ki: boldogabb életre róptani egymást lögyapottal. Illy párviadal a' napokban igen egyszerűen ment véghez; szabónál két köntös rendelték meg, egyik közönséges má-sik lögyapottal tömve, koczkavetés után az ellenfelek köntö-seiket felveszik. 's egy, kettő, három! póznára kötött gyufa-val egymást megböki, aztán jaj a' szerencsétlennek, ki kön-nyen tobbanó gyapotha bítt, — bizonyosan borzadni fog.

Illy hidegben, minő most uralkodik, a' fázónak rossz ne-ven nem vehetni, ha melegedni kíván. Minap néhány vig czimbora szokatlan időben szokatlan helyen egy létrát pil-lantván meg, úgy gondolák, hogy azt felvagdálván néhány-szor befűthetnének magoknak; de a' létra elszállítását ké-sőbbre halasztották 's a' jámborok nem sejték, hogy azzal másnak magasb célja van az első emeletben, — épen midőn csinyöket végrehajtandók viszszerterek, a' rendőség egy pár tolvajt vett üzőbe, kik tilos uton kereskedtek: a' létra te-hát mindenképen tolvajkézben volt.

Egy kávéházban a' mulatozásnak új, jótékony faja jó gyakorlatba: a' labdányjátzókat fogadást tesznek, hogy ki há-rom szakban kettőt vesz, két pengőforintot adakozik jóté-kony célra. E' csapás legelőször is egy magyar író érte. Szegény magyar író, nem fog e' jótékonyásra szorulni? —

Mult vasárnap Shiff angol zongoraművész második hang-versenyét kevesen látogatták; ez alkalommal, kiskomárom-nagykomárom-ot hevenyészte, 's tapsokat és éljeneket ar-atott, de ezeket fényes huszások helyett zsebébe nem teheti.

Most egy doktor tartózkodik fővárosunkban, ki minden gyógyszeres üvegnek esküdt ellensége, ezek helyett csak boros üvegeket rendel, de ezek tartalmát sem adja be bete-gének, hanem maga irtti ki azok egészségére. Eljen sokáig! Az újévvel megindulandó „Merkur“ próbaszáma megje-lent; üdvözöljük e' csinos napilapot; ha mindig illy dús tartal-mal jelenik meg, az olvasó közönségnek is lesz oka meg-elégülésre.

Tudvalevő dolog hogy Budapesten nemesek csipős hi-degben, hanem nyár kelő közepén is gyorsan járunk. Minap egy utcaszegetlen valamely alföldi atyafi sokáig bámulta a' siető népet, végre egy átmenőt megszólított 's kíváncsian kér-dé: „miért futnak mindnyájan?“ „jaj atyafi, itt meszsze van a' falu vége,“ „lón a' rövid válasz, ámbár nekünk nemesek a' fa-lu vége, hanem minden czélunk olly meszsze van, hogy min-den honfinak sietni kellene elérésére.

A' nemzeti muzeum kincstár-osztálya mult héten nyit-atott meg, 's ezután a' szemlélni vágyóknak minden szerdán nyitva leendő; a' Ludovicumból october óta költöztek a' nemzeti muzeum kincseit, de még minden nem állíthatott fel a' kellő butorzat hiányzása miatt; — remélhetni azon-ban hogy a' honatyák jövő országgyűlésen erről is gondos-kodni fognak.

Nevezetesh vendégink közé számíthatni azon állatse-regletet, melly a' szénapiacson ütött tanyát; ezen állatok egy-mást nem bántják, ámbár legvadabb fajakból választattak, jó lenne az embereknek hozzájuk iskolába járni.

A' törvénytudományi szakból ismét két jeles dolgozat-tal gazdagított irodalmunk. Az első: Törvénytudományi kalauz; irta Szücs István, második javított és bővített kiadás; ára 1 ft 20 kr ezüst pénzben; a' második: Kis törvény, irta Szücs István, szinte második javított és bővített kiadás. A' szapora kelet, melly e' munkák első kiadását rövid év alatt elfogyasztá, leghitelesebb adatul szolgál mind azok becse, ezérszerűsége 's hasznosságáról, mind pedig arról, hogy szerző valódiilag avatottja azon térnek, mellyre lépve az ol-vasó közönség figyelmét magára voná, 's mellyen tudomá-nyosságunkat olly szép sikerrel segíté elő; méltó, hogy foly-vást legszámosabb részvétl találozókhoz honosi részéről. Nem hagyhatjuk még dicsőró említés nélkül a' debreczeni nyomdakezelőket is. Az első munka Telegdi K. Lajosnál, a' második Tóth Endrénél jelent meg 's mindkettő papír, betű 's időmra nézve olly csinos kiállítással, hogy a' pestikönyv-kiallításokkal mindenben versenyeznek.

Mult kedden a' fölfelé járó gőzös Váczig sétautazást tett, azontul a' Duna zajló jege viszszerterésre parancsolá, mi miatt kénytelen volt vendégeit díj-viszszerfizetés mellett Pes-ten partra tenni. — Ugyanaz nap esti órákban a' hajóhidat kiszétkelt. Így megszakadt a' két testvér város és part közötti kapocs. A' hó tegnap jó arasznyira borította el a' fagyos föl-det és göröngyös utakat, 's a' rideg nyájakat is tanyára szo-ritotta.

Mórocz István orvostudorrá felavattatása ünnepélyre, az alkalmazott vegytan történeti vázlata“ cím alatt egy rö-vid értekezés bocsátott közre, mellyben a' szak emberei ér-dekes adatokat találnak.

Békésbül azon örvendetes hírt vettük, hogy Arad Békésmegyét felszólította egy Aradrul Békésmegyén keresztül Szarvasig viendő, vasut létesítése iránt. Ez ügybeni előérte-

kezés vagy tanácskozás f. hó 15kére volt határozva az illető hatóságok közt.

Az akadémiai köz- vagy nyilvános ülés f. hó 20kán vasárnap fog tartatni Pestmegye terében; melly alkalom-mal a' nyelvtudományi pályakérdésre kitűzött 50 aranyos ju-talom Szilágyi István mármaros-szigeti tanító — a' történet-tani szinte 50 aranyos, telegdi Kovács László — a' mathematikai szinte 50 aranyos, Arenstein József kegy. szerzeti tag 's kir. ipartanodai tanító — a' járulékjutalom ivenkénti 4 ar-annyal Nékám Sándor csillagászsegéd — a' báró Deresényi János ó mélt. által kitűzött hibbizományi 70 arany Keresz-tury József, — 's a' 30 db aranyos járulékjutalom Benczur Já-nos urak mint pályanyertesek részire ki fog hirdettetni 's adatni.

Ausztria.

Ha a' francia és angol lapok úgy cselekesznek, mint-ha kormányukat a' Krakó bekebleztetése iránti esemény meglepte volna, akkor ez senkit, a' ki józanul gondolkodik, bámulásra épen nem ragadhat. Hisz már hónapok óta tón Ausztria Krakóban rendszabályokat 's előkészületeket, mi-ket csak állandó birtoklásból lehet megmagyarázni. Nyil-ván sok komédia fekszik tehát ama meglepetési 's hirtelen megrémülési jelenetek dramai festésiben. Azon állítások, miszerint ez eseménnyel az európai dolgok politikai állása megzavartatott volna, szinte nem igen komolyak. Más ese-tek voltak azok, mellyek Európa sulyegyenét megzavarák 's okot szolgáltatnak európai közbejárulásra. — Vajjon eu-rópai gondolat volt e' krakói republica életbe léptetése? Üssük fel Klüber irományit a' bécsi congressusról. Castle-reagh lord Anglia képviselője amaz európai szivélyes e-gyetértésben (entente cordiale), 1815ki martiusban az al-sóházi ellenzék szemrehányására megjegyzté: „egyetlen Len-gyelországot alapítani már csak azért is helytelen leeedett, mert nagy politikai birtokrészek évek óta más státusokkal ugyszólván egygyé forradtak 's most már többé el sem kü-löníthetők. A' kormányforma most már kevésbbé jó tekin-tetbe mint az, hogy a' lengyelek lengyelekül kormányoz-tassanak.“ És Sándor czár april 30káról Varsó fejdelem-ségi tanácselnök Ostrovsky grófhoz következőleg irt: „Ha-zája sorsát a' congressus hatalmasságai egyhangulag ál-lapíták meg. Lengyelország az orosz birodalommal köttetik össze saját alkotvány alatt, mellyre az ország szerencséjét akarom alapítani. Miután a' közbéke nagy érdeke nem en-gedé meg valamennyi lengyelnek egy kormánypálcza alá e-gyesítettését, azon iparkodtam legalább tehetségem szer-int, hogy egymástól elválasztatásuk kemény sorsát enyh-ítem 's megnyerjem számukra mindenütt nyugalmas élve-zését nemzetiségöknek.“ Ez emlékezetes irat többféle érzel-meket idéz elő.

Mi Anglia és Franciaország tiltakozását illeti, ezen kabinetek hihetőleg már hónapok előtt nyertek tudomást e' kérdéses határozatról. Válaszából azt vehette ki a' há-rom védhatalom, hogy az ötös szövetség (pentarchia) e' tárgyban nem fog közösen egy czélra munkálni. Előleg el-határozták tehát, hogy a' „bevezett tény“ helybenhagy-ják. Egyébiránt Krakót már egyszer 1830ban futólga az o-rozok megszállották. Sir Stratford Canning (1840ki jul. 13kán) kijelenté, mikép ezen megszállásról, a' lengyel há-boru alatt, nem akar mitsem szólani. De a' három hatalom közbejárulása nevezetes változtatásokra vezetett Krakó alkotványát illetőleg, melly 1815ben az európai népjog ál-talma 's kezessége alá helyzetett. Az új alaptörvény a' leg-főbb státushatóságot tizenkét helyett nyolcz tanácsosra szorítá; a' képviselők tanácskozásai titkosakká lőnek; a' fő-tanodai oktatók kinevezési jogát a' védhatalmak tartották fen magoknak 's tb. 1836ki febr. 9kén a' védhatalmak kép-viselői jegyzéket intéztek a' senatushoz 's kívánták nyolcz nap alatt kiutasíttatását a' városból valamennyi lengyel menekvőnek, vagy más veszélyes egyedeknek. A' senatus ugyanazon nap kibocsátá a' kívánt nyilatkozványt, 's tuda-kozá a' képviselőktől: vajjon azokra nézve, kik öt éves ott tartózkodásuk alatt, házasság, földbirtok vagy iparos vál-lalatok által különös viszonyokra kötelezték magokat, nem lehetne e' kivételt tenni a' rövid határidő alól? Febr. 18kán nyilatkoztatták a' képviselők a' senatusnak, miszerint sem erővel sem akarattal nem bír kötelezettségei teljesítésére 's ennél fogva a' várost a' három védhatalom katonailag megszállja. A' bécsi congressus zároklevele Krakó városra nézve rendel, miszerint semmiféle gyeveres hatalmat sem-mi ürügy alatt nem szabad a' városba hozni. Ugyanazon czikk azt is határozta, hogy a' város senkinek semmiféle menhelyül ne szolgáljon, sőt a' szökevényeket felszólításra mindig kiadja. Ausztria előre látta, miszerint zavarok ke-ltelkezhetnek 's Krakó szabadsága és semlegessége a' szom-széd státusok politikai állásával nehezen férhet össze. Ami-tó szabadsági ígéreteket soha sem pártolva, még 1814ki decemberben figyelmezteté a' nagy hatalmakat, hogy Kra-kó men- és tűzhelye lesz az elégületleneknek. Megtörtént, a' mint előre látta, 's miután azon esetre ha Krakó veszélyes találna lenni a' szomszéd státusok nyugalma nézve, an-nak mint szabad és független állománynak megszüntetése

előre föl volt tétélezve: ennek következtében feljogosítva érzé magát a három védhatalom a tett lépésre, mely egyébiránt csak oly hamar veszté el ingerlőségét, mint minden egyéb esemény a mai korban, minden állomány leginkább saját ügyeivel levén elfoglalva. A közbejárulási politika tehát, noha épen most van legnagyobb divatban, csak rövid s mulékony tiltakozási demonstrációkban nyilatkozik. —

Amerika.

Az újra kezdődött laplatai villongásról Montevideóból sept. 17kéről következők irnak: 13kán Oribe tábornok egészen hirtelen újra megkezdé ellenségeskedését ama város ellen, s annak több lakosát, kik a védhatárpontokon tul mentek, vagy lemészároltatta, vagy elfogatta. Erre a montevideói kormány, mint mondja, vérontás elkerülésére, minden közlekedést megszakított a sergei által megszállott helyek s az argentini had által lefoglalva tartott helységek között. — Corrientesben nagy ingerültség uralkodott, melynek természetéről eddig még semmi bizonyost nem tudhatni; hihetőleg azonban ama titokteljes szerződésből származott közboszankodásnak tulajdonítható, melyet Urquiza közbejárultával Madriaga testvérek Rosással kötöttek. —

Portugália.

Portóból nov. 21kéről írják: tarthatni tőle, miszerint a polgárháboru szerfölött hosszasan fog húzódni, hiszik mindazáltal, hogy ez esetben a királynő ügye győzend, mert a fővárosi fegyvertárak bírása, valamint a státuspénzerők feletti rendelkezés nagy előnyököt nyújtanak neki a fölkelők irányában, kik magok közt szakadásban élve, csak pillanatig egyesülének. Schwalbach tábornok megszüntetvén Evora ostromát, Elvas felé nyomult vissza. Tajón átkelni és Santaremet hátulról megtámadni szándékoszik, mely esetben lovassága ama város közlekedését elvágván, das Antal gróft Coimbrába visszavonulásra kényszeríthetné. Bomfin és Celestino das Antással még nem egyesült; előbbi nov. 15kén 1500 fölkelővel Monte Morban foglalt állomást. — Saldanha marsal eddigelői működéséről számos hivatalos tudósítást intézett a hadminiszterhez. Ezek egyikében tudósításai igazsága mellett Wylde ezredre hivatkozik, ki nyilván mondá ki azon meggyőződését, miszerint a mostani fölkelés nem népzendülés, hanem vezéreinek cselszövényei által táplált lázadás. Az angol Standard azonban erősen tagadja Wylde ezen állítólagos nyilatkozatát.

Spanyolország.

Madridból nov. 24kéről írják: a tartományokban valamennyi tudósítás szerint, tökéletes béke uralkodik, a carlisták kalandos tervei a népben semmi viszhangra nem találnak s így azok eredmény nélkül maradtak. Egyedül a geronai kerületben Cataloniában áll fen két kis pártos csoport, de miután sem rokonszeny sem gyámolításra nem találnak, mert mindenki békét s nyugalmat ohajt, feloszlásuk közelnek tekinthető, ha csak netán tul a határon Franciaországba nem menekülnek. Viszszahatás Spanyolországban többé nem lehetséges, s a carlista ügy egészen el van már veszve. Jelenleg nem csekély fontosságú pénzügyi fordulaton megyünk keresztül, mely névszerint az arany és ezüst forgalomra korlátozólag hat. Különléle okok idézték ezt elő; első köztük a Salamanca bankár s kormány közti vita, a s hásonbérlet megtagadása miatt. Ez által a nemzet igen sokat nyer, nemcsak mivel ezen milliókat maga számára takarítja meg, hanem azért is, mert egy magányos embertől elvétezik azon nagy befolyás, mellyel a státusban eddigelő bírt, hivatalnokok s alkalmazottak ezreiről rendelkezhetvén, jutalmak, előléptetések s büntetéseket osztathatván s ekkép ellenzéki állásra képesítettvén a kormány irányában. Salamanca, ki a gazdagság és hatalom ezen forrását kezéből eltűnni látja, elhatározta magát most harcra kelni a kormány ellen, s első, mit végrehajtani szándéklott, a közpénzek súlyosztása volt, mi végre különféle társulatok és bankokkal egyesülvén kieszközölte, hogy jó biztos zálogra sem kölcsönzenek pénzt, sem utalványokat sem váltókat nem számitolnak le s ekkép nehezíti a működéseket a közpénzek körül. Ezzel meg nem eléguilve, maga velt föl nagy kész pénzsözszégeket a bankokban, s ezek helyett státuspapírosokat és magányvállalati részvényeket adott. S ezen ellenkezését a kormányval Salamanca oly meszsziire viszi, hogy exaltadókat, carlistákat s mindent, mi csak ellensége a kormánynak, gyámolít. Epen most lépett föl Mon jelöltül egy Madrid kerületi követállomásra, de alig lón ez köztudomásúvá, s ime Salamanca ellenjelöltül áll elő az exaltádók és puritánok részéről; veresége azonban mintegy bizonyos. A vastag pénzgögot, melly a világot börtébből akarja kormányozni, Salamanca ezen története legnagyobb ószinteségben mutatja. — Francisco de Assis király s testvére don Enrique közt az alkudozások még ugyan nem jutottak végre, de mintegy sikerültek tekinthetők. A király e mellett igen ügyesen viselte magát és szerencsés volt

testvérét forradalmias környezetéből kiragadni, melly azt végromlás felé vezette. Az infans e szerint visszatér Spanyolországba s itt azon tiszteletteljes bánásmódban részesülend, melly magas állásához illő. Szándék don Enrique egy nápolyi hercegnővel összeházasítani; a madridi közönség azonban mind erről mitsem tud.

Az orleansi vasuton ismét szerencsétlenség fordult elő. Monmerqué, vonatfelügyelő, a mozgonyon foglalt helyet, ott a gépész működését szemmel tartandó. Midőn a vonat Sablonsba ért, észrevették Monmerqué eltűntét. Párizsból aztán egy mozgonyt küldöttek azon helyre, hol a felügyelő leestét gyanították. S itt borzasztó látvány tűnt elő, a felügyelő teteme a pályán feküdt, feje összezuzatva s derekától elválva találtatott. A szerencsétlenség maradványai éjjel vitettek Párizsba.

A madridi udv. lap nov. 29kéről következő levelet közöl, melyet don Enrique infans Brüsseltől ugyanazon hó 19kéről intézett a királynőhöz: „Aszszonyom! azon ohajtástól lelkesítettve, miszerint egyrésztül viseletemet kétségtelen világosságba helyeztem s más résztül felséged névnapján tisztelem s ragaszkodásom tanujelét adjam iránta, s honszeretetem s mély hódolatoménaq fels. alkotványos akarata, valamint a nemzet törvényes képviselőjének határozatai iránt: minden befolyástól szabadon s egyedül lélekisméretem ösztönét követve, elhatároztam, folyó évi sept. 9kén Genfben aláírt nyilatkozványom ünneplés megsemmisítését, úgy hogy annak semmi időben ereje, vagy legcsekélyebb hatása se legyen. Méltóztassék aszszonyom, hódolási érzelmim kifejezését s kegyed jóakarata s alázatos nagybátyjának, ki felséged lábait csokolja, ragaszkodása s hűsége tiszteletteljes nyilvánítását elfogadni.“

Kormányparancsra valamennyi hivatalos lapban névjegyzéke közöltetik azon személyeknek, kik a carlista párt-hoz tartoztak s a francia földről visszaszöktek. A hatóságoknak köteleességül tétetik ezen egyedek nyomoztatása s elfogatása, mi után a belügy-miniszter elhatározása várandó. Továbbá a partmelléki parancsnokok oda utasítatnak, miszerint don Miguelnek, mint ki Portugáliába törni szándékoszik, kiszállítását akadályoztassák.

Anglia.

A thea-vámcsökentésre czélzó izgatás növekszik. Nov. 26kán Liverpoolban igen számos tekintélyes kereskedőből álló gyülekezet tartott e végből, a polgármester elnöklése alatt. Egyike a főszónokoknak Brodribb volt, kinek e tárgybani nyilvános levelei oly nagy figyelmet gerjesztének, s kinek leginkább tulajdonítható a kérdéses izgatás keletkezése. Ekkép Anglia belső politikája soha nem szökölködik valami nagyobb szerű tárgyban; alig fejeztetik be az egyik, már ismét egy új merül fel. Azonban ezen izgatás meszsziire terjedő; mert a theavámok egyike a közvetett adózási legfontosb rovatoknak, mihez nyulni a kormány nem oly hamar engedend. A tömegbe ugyan még nem hatott a mozgalom, de a Times már mellette nyilatkozott. —

Kasmir tartományban legujabban lázadás ütött ki, melly azonban csakhamar elnyomatott. Hardinge lord indiai főkormányzó azóta szemmel tartja e lázongott tartományt s harczerje folyvást készen áll, míg a béke s nyugalom tökéletesen vissza nem áll. — Pendszabban a britt foglalási hadsereg Littler tábornok vezérlete alatt folytonos előlépéseket tesz. — Szind tartományban, melly különben is igen egészségtelen, oct. hónapban az Indus vízáradása lázkat idézett elő. Napier Károly tábornok a munkás helytartó folyvást sok megtámadásnak van a hírlapokban kitéve; a hadsereg nem kedveli őt szigorúsága miatt, a hadi törvényszékek folytonos működésben vannak. — Afghanistan végképi politikai romlás fenyegeti; alig esilapult egy helyütt le a lázadás, más pontokon ismét ujabbak törnek ki; így most ujra a ghilzaesek közt, Mir Afzul khánnak Akhbar kán által történt meggyilkoltása következtében. A sokat szorongatott ősz Dost Mahommed, ki szemlátomást közelg sirjához, ezen oktalan gonosztett miatt folyvást haragot visel keblében féktelen fia ellen, s bizonyos szembetegséget, melly ezt most kinozza, Allah büntetésének nevezte. E közben hármily szomorú legyen a tartomány helyzete, Akhbar kán új menyasszonya, herati Sar Mahommed leánya, nagy pompával fogadtatott Kabulban s a nászünnepe több napig tartott. A turkestani uralkodó egykövete rábirta az emirt, miszerint ellenségtől szorongatott urának 2000 lovas s 1000 gyalogot négy állgyuval küldjön segítségül. — Bhopal fejedelem déleleti részét képezi Malwah tartománynak innenső Indiában; nagyon hegyes, s Nerbudda vize folyja át. Nabobja (uralkodója) származására nézve afghani; birtokait utóbbi időkben az angolok nevezetesen szaporították s a mahratoknak fizetett adótól fölmentették. Ezért a britteknek 600 lovassal s 400 gyaloggal szolgálni köteles. Ezen státusban legutóbbi időkben egy trónöröklési viszály tört ki, mellyet azonban az angolok a meghalt fejedelem örököse

— kiskoru leánya részére háboruval döntöttek el. — Ceylonban az epemirigy nagy mértékben uralkodott, hűsebb időjárás beálltával azonban egészen megszűnt.

Az irlandi tory lapok hatalmasan gunyolódnak a miniszteri kegy és kitüntetések miatt O'Connell család irányában. A régi mesét kellene, ugymond az Examiner, olvasniok a napról s a vándorló köpenyeről. Ama párt a repealköpenyt éjszaki szélviharokkal igyekvék lerántani; — tudjuk, milly eredménynel. Most lefoszlik az a whig kormánykegy napfénye alatt. Bölesen mondá egy nagy latin író: „potest, quia posse videtur;“ ennek ellenkezője szint-oly igaz; ha nem hiszszük az emberek képességét, miszerint bizonyos általok előterjesztett bohósságot véghezvihetnek, nagyrésztben egyszersmind képtelennékké tesszük annak létesítésére. A nép hite, mellyet a repealben helyezett, eltűnt. Másrésztől a gunyírás mestere, Rabelais egy tulbölcs népről szól nekünk, melly éjjelenként magas tornyokon áll őrt, nehogy a holdat a farkasok megegyék. A mostani irlandi kormány felhagyott ezen őrzéssel, s a farkasoknak tökéletes szabadságot adott a hold elleni vadászatra. Az irlandiak gyors felfogásu nép és semmi sem önthetne jobban beléjük bizalmatlanságot a repeal létesíthetlensége iránt, mint azon egyedvűség, mellyel a mostani kormány azt hű álomul s lénytelen látványul tekinti. Mi az O'Connell család rosallott kegyeltetését illeti, nem látjuk, mit lehessen ez ellen gördíteni, előre föltéve, hogy a kegyelték képesek ama hivatalkokra, miről semmi kétség nem létezik. O'Connell urnak sok hibát hányhatni szemére, de más résztől azon szolgálatokra kell tekintenünk, miket Irlandnak saját előléptetése s hivatala javainak feláldozásával tón. A katolikusok felszabadíttatása után bírói állomásra kellett volna őt emelni, mihez okvetlen birt kellő tulajdonságokkal. Most a kormány ezen hibát nem teheti jóvá, ezt tenni már nagyon késő; de nem késő családját kegyelni, s ha fiai és unokái státusszolgálatra oly képesek mint mások, nekik ezenfelül azon igényök is van, hogy fiai s unokái ama férfunak, ki a katolikusok emancipációját létrehozta, s többel járult mint akárki más ahoz, hogy az irek erőszakoskodás s vétkezei hajlamaikról lemondjanak. — A repeal-pénztár hat évi bevétele idei nov. 24ig: 134,379 ft. st. — Liverpoolba néhány hónap óta százan sőt ezrenként vándorolnak irlandi szegények, kikről nem tudhatni, mi módon fizetik a szállítási bért Dublinból. Miután Dublinban minden fillér nélkül szállnak hajóra s munkában is szökölködnek, már érkezésük utáni napon rendszeren mint zoldusok kerülnek a rendőrségi hivatal elibe s aztán a községhatóságoktól, ezek rovására, küldetnek hazájokba vissza. A liverpooli városigazgatóságának ez által nevezetes kiadásai támadnak s a szegény paddy (irlandi) lapdakint sodortatik a tengeren keresztül, éhen halásra koldus hazájába. A Kerry Examiner szerint nov. 25kén 5—6 ezer emberből álló népesoport nyomult Listovelbe következő kiáltással: „kenyeret vagy vért!“ Nagy ingerültségben volt a földnép s egy szegényi házat szándékoztak megtámadni; szerencsére azonban egy szerzetes volt jelen, ki őket békére s nyugalmas hazatérésre birta.

A Standard tudni akarja, miszerint György cambridgei herceg legközelebb irlandi főhelytartóvá fog kineveztetni. —

A Warner kapitány romboló gépével tett kísérletek megbuktak s az utóbbinak baráti félnék, hogy azon 1500 ft sterlinget, miket neki az admirális kísérletei tételére föltételesen előlegezett, meg kellend térítenie.

A M. Chronicle nov. 23kai számában nagy betűkkel a következő tudósítást közli: St Aulaire gróflondoni francia követségi állomásáról visszahivatott s küszöbön álló utazásának Párizsból Londonba nincs egyéb czélja mint bucsuvétel Victoria királynőtől. A követségi állomás aztán több hónapig üresen marad s gróf Jarnac ügyviselő fogja időközleg azt betölteni. St Aulaire jó emléket hagy maga után Angliában.

Franciaország.

A dec. 5kei journ. d. Débats végső reggeli cikkében követk. ír: „a párizsi s határabeli őrség őszes sergei jelen pillanatban diszruhásan a Marsmezőre vonulnak egy nagy szemlére, melly Nemours herceg parancsai alatt a tuniszi bey tiszteletére tartatik. Mintegy 25 ezer fő gyülekszik ott őszsze minden fegyverfajból.“ — Soult marsal a tuniszi beynek, ki nagy tisztelője Napoleonnak, ettől egy pár pisztolyt ajándékozott. A bey különös ohajtását fejezé ki a pápai követtel találkozásra, mi csakugyan meg is történt. Előbb szándéka volt a beynek, Párizsból Londonba utazni, miután azonban a Párizsban lakó angol követ tudtára adá, miszerint Londonban nem mint független fejedelem, hanem csak mint a porta hűbérnöke fog tekintetni, szándékával felhagyott s nem fogja a britt fővárost meglátogatni. — A kormány jelenleg egy nyugintézeti pénztár-alapítással foglalkodik a dolgozó osztályok számára; az igazgatási költségeket egészen a státus vállalandja magá-

ra, úgy hogy a' betételek jövedelme minden levonás nélkül egyenesen a' betevők javára fog fordítani. Szent gondolat!

Svédország.

Stockholmból nov. 27-éről írják: „Tegnap itt egy váratlan esemény köz felindulást okozott. Híre villámgyorsasággal terjedt el a' fővárosban 's nagy aggodalmat idézett elő, míg a' közelebbi körülmények következő hiteles tudósítással tétettek közzé. Ugyanis tegnap dél felé volt, midőn a' királyi várbeli a' király külső csarnokabeli ugynevezett parancsosztó szobába, egy hanyagul öltözött férfi lépett 's a' kabineti kamarással, ki a' teremben örködött, szólni kívánkozott. Ezen kívánat beis lón kamarás Peyron ezredesnek, ki a' beltermekben tartózkodott, jelentve. Az ezredes kijött 's az ismérelen, ki magát Platen ur czim alatt mutatá be, kihallgatást kért a' királynál. Az ezredes megjegyzi, mikép a' király csak vasárnapokon hallgat ki; Platen ur azonban tüstinti előbocsátást kívánt, e' mellett azonban semmikép nem akará ügye minőségét tudatni. Midőn ekkor a' kamarás határozottan vonakodék a' bejelentéstől, Platen egy pisztolyt vont elő zsebéből 's az a' kamarás mellének szegyezve, fenyegetőzölög mondá: „jelentsen be tüstint, különben mindjárt lelövöm.“ Ez azonban a' fegyvert szerencsésen elüté 's hatalmába keríté azt. Erre szolgálk hivattak elő katonai őrséghez 's hogy a' rendőrmestert előhíjják. Platen hallá mindezt, azonban egészen nyugodtan viselé magát 's nem látott megszökés után. Nemsokára benyomult az őrség, várhelytartó Horn gróf vezérlete alatt. Midőn a' gr. a' férfi megfogását parancsolá, ez hirtelen előlépett, egy másik pisztolyt vont ki zsebéből 's a' várhelytartóra lövé az következő szavakkal: „halj meg helytartó!“ Szerencsére a' lövés a' halanték mellett röpiült el úgy hogy a' helytartó csak igen csekély sérülést szenvedett. A' tettes erre azonnal megfogatott 's kihallgatott. A' pisztolyokon kívül még éles vágókést találtak nála. Csakhamar azonban kisült, hogy a' szerencsétlen örült volt. Tüstint tehát az örültek házába vitették, hol már előbb egy évig zárva volt; míg némely rokonikérélmére mult évben szabadon bocsátották.

Dánia.

October 16kai királyi rendelvény által a' porosz kormány engedélyt nyert, miszerint az Elbén át 20 ezer, a' sundon pedig 42 ezer mérő rozstot vámmentesen hozathasson be, miknek mindketteje tengeren — ugyanis az első

szálltvány Rathenowról lefelé, másika Danzig és Königsberg-ről Rajnán — mozdíttassék a' porosz magtárakba. — A' schleswigi rendek nov. 24diki ülésükben Augustenburg herceg indítványát a' schleswigholsteini alkotmány illetőleg 36 szóval 2 ellenében elfogadták. Azonkívül más nap Schleswignek a' német szövetséghez csatlakozására vonatkozó javaslat is rövid tárgyalás után, 34 szóval 3 ellenében elfogadtatott. A' rendek tehát két legfőbb tárgyát jelenévi gyűlésüknek eldöntötték. Dán lapok a' schleswigholsteini lauenburgi kancellária újra rendeztetését közlik, mely szerint ez a' dán kancelláriával Molte grófban mint közös főnökben egyesüljön, hivatalaikaik azonban tovább is elosztva maradjanak.

Olaszország.

A' jubileum, melyet minden pápa trónraléptekor hirdetni szokott, Rómában dec. 6kán kezdődik, a' papságra nézve már mult hó 20án bevé kezdetét. — Ó szentsége az előbbi státistikár Lambruschini bíbornokot csakugyan megbizta, miszerint a' Rómában tartózkodó rendkívüli orosz felhatalmazottal az egyházügyek kiegyenlítése tárgyában értekezzenek. A' sz. Pál templomban tett legutóbbi látogatásakor meghagyá ó szentsége, miszerint a' Fabbris és Tadolini által ama pompás egyház számára készített két óriási oszlop a' vatikáni palota nagy lépcsőzete lábához állíttassék, hol a' tér minden oldaláról láthatók legyenek.

Palermóban legújabb időben özszeesküvés fődötetett föl, melyben az ottani őrség a' fegyverfoglyok 's alsó néposztályi tagok társaságában, részt vett.

Azonban újabb tudósítások e' czinkosságot egy herczeggel hozzák ö s z s z e k ö t t e t e s b e, azon mellékhirrel, hogy egy palermói nagy befolyású tisztviselő is, ki előbb nagy kegyben állt az udvarnál, szinte be volt az özszeesküvésbe bonyolítva. Ez esemény ellen tett nyilvános lépésekről Palermóban nem tudnak semmi egyebet, mint hogy az őrség két serezed 's néhány szárazföldi lovasosztályal erősített meg. Egyébiránt a' czinkos katonák egész esőndben lónek laktanyáikon megbüntetve, 's a' várostól bizonyos távolságban közmunkákra alkalmaztatva.

Görögország.

A' király nov. 19kén következő beszéddel nyitá meg a' kamarák gyülekezését: „követek és ta' ácsosok! hálát ad-

junk a' mindenhatónak, kinek ótalma alatt egy hoszsu 's fadaralmas ülést szerencsésen befejeztünk. Mialatt újabb munkákra hívom fel, mint mindig, most is hazafüi érzelmeikre számítok. Kötelességünk magunkat komolyan foglalkodtatni pénzügyi törvényhozásunk megállapításával. Kormányom azonnal elejökbe terjesztendi a' legközelebbi évi költségvetést. Az alkotvány, a' mi közös kötelékünk 's vezérünk kívánja, hogy a' kamarák, helyben hagyván a' költségvetést, a' tett kiadásokat ne tárgyalják, hanem csak a' teendőket; ezen módon kormányom sem lesz többé kénytelen ideiglenes hitelhez folyamodni, mely károsan hat a' közigazgatási függelenségre 's, a' parlamenti ellenőrség szabadságára a' költségvetés irányában. Bizván önök buzgalma 's belátásában, várom közremunkálásukat ezen fontos tárgyat illetőleg. Kormányom önök elibe némely törvényjavaslatokat is fog terjeszteni, miknek szükségét önök elismerendik. Viszonyaim a' többi hatalomhoz folyvást barátságosak. Legyenek meggyőződve, miszerint igen örvendek önök körében lehetni 's hálámat kifejezhetni azon tartós és őszinte gyámolításért, melyet önök a' státus érdekében kormányomnak nyújtottak. Nem fogunk innen elválni a' nélkül, hogy a' gondviselésnek újra hálát ne mondjunk azon jótéteményekért, mikre magát a' nemzet napról napra jobban érdemesíti. Kölesönös szerencsét kívánhatunk egymásnak, földmivélésünk 's tengeri kereskedésünk előhaladásához. Előbb vagy utóbb ezen előlépések semmi kétséget nem hagyandnak törekvéseink sikere felől, értvén a' haza jóllétét 's adósságunk viszfelfizetését, mivel a' nagy hatalmaknak mint jöltevőinknek tartozunk. Jelentem harmadik országgyűlésünk megnyitását.“ — A' tartományokban mindenütt apró eselszövények kezdődnek előjátéku a' kevés hónap mulva történendő követkamrai választásokhoz.

Egyébir.

Mizkiewicz Párizsban a' lengyel könyvtárnak egy több mint 300 lengyel, orosz és illyr műből álló gyűjteményt ajándékozott. E' lengyel könyvtár már körülbelül 15 ezer kötetet foglal magában 's évenként vétel 's ajándék utján szaporodik.

A' Britannia (angol lap) ismételve tanácsolja Angliának: ne avatkozzék az európai szárazföld politikai villongásiba. Nem tudni, mi politikája van a' Britanniának e' tanácsadásában. —

100ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

A' cs. kir. szab. triesti Riunione Adriatica di Sicurta

(Adria bi biztosító egyesület) nyolczadik számadása.

A' társaság oct. 29kén tartott közgyűlésében a' számadási esztendő vállalatról, t. i. 1845ki jul. 1től 1846. jun. 30ig köv. számadás terjesztetett elő:
Jutalom-átvitel a' 7dik számadási évről 801,700 ft — — kr.
Összes jutalmi-jövedelem a' 8ik számadási évből 1,122,871 ft — 54 kr.
A' tőkeforgatás eredménye 22,787 ft — 30 kr.

mellyből a' fizetett kárért, viszonbiztosításért és igazgatási költségekre megy 1,048,885 ft — 3 kr.
tehát marad még 898,474 ft — 21 kr.

Ezen özszezből levonandó még:
A' jutalmi bevétel a' még ki nem telt biztosításokért 857,450 ft — kr.
20% a' tartaléktőke számára 9540 ft 24 kr.

e' szerint less a' tiszta haszon 866,990 ft 24 kr.
31,483 ft 57 kr.
melly özszezből a' junius végeig kiadott részvények közt felosztván, egyre egyre esik 15 ft 45 kr, melly osztalékot mind a' középponti pénztárnál Triestben, mind pedig a' fő-ügyvivősnél Pesten Weisz B. és társánál fölvehetni.
A' különös tartaléktőke állapota: Tartaléktőke volt a' 7dik számadási év végével 100,829 ft 38 kr.
's növekedik kamatai által 4,033 ft 10 kr.
az eladott részvényeken nyert fölpénz 5,095 ft — kr.
a' jelen számadási haszonból viszszatartott özszezből 9,540 ft 24 kr.
mi által a' különös tartaléktőke 1846ki jun. 30kán lett 119,498 ft 12 kr.
ide nem számítván a' fölebbi 857,450 ft — kr.

Triest, oct. 29kén 1846.

Midőn alulirt főügyvivősnékné szerencsése van jelen számadást szokott módon közzé tenni, bátorodik ez alkalmat arra 's használni, hogy a' tett biztosítási bizományokért köszönetét kifejezze 's annak folytatását kikérje, melyhez, mint hiszi, reménye annál inkább lehet, mivel mindig törekedett 's törekedni fog minden méltányos kívánságnak eleget tenni, és mivel a' fölebbi számadás eredménye a' bizodalmat, mellynek eddigelő ezen biztosító egyesület örvendett, egészen igazolhatja 's még inkább szilárdíthatja, mert ezen számadás szerint bár kis nyeresége van is a' társaságnak, az reá nézve annál tiszteletgerjesztőbb 's a' t. cz. biztosítókra, kik hozzájárulásukkal a' Riunione-t szerencsésítik, annál megnyugtatóbb, mivel nyilván van, hogy a' jutalmi bevétel 1,122,871 ftra emelkedett, tehát kevés év alatt 160,000 ftral szaporodott, melly még tetemesen növekedhetett volna, ha az elővigyázati alapelvek, mellyeket minden szilárd társaságnak meg kell tartani, a' biztosítások elfogadásában némi korlátozásokat kötelességül nem tettek volna; nyilvános, hogy a' Riunione terjedelemben, bi-

zodalomban újabban gyarapodott, és mivel nem tekintve a' rendkívüli károkat, mellyeket ez évben fizetett, melly 1948 kármentesített biztosító közt felosztva 767,397 ftra rugott (mellyből csupán Magyarországra 163,038 ft 31 kr esik) tehát 516 kármentesített biztosító közt 200 ezer 290 ftral többre ment mint mult évben, melly által közhasznu hatását ismét bebizonyította, és mégis tartaléktőkéjét 74,418 ftral szaporította, eddigi virágzó pénzügyi állapotát még inkább szilárdította, és a' Riunione ezen alapelve következtiben, miszerint a' kár gyors és méltányos megtérítése mellett a' megmaradt jutalmi bevételt tartaléktőkéje szaporítására fordítja, kezeség i t ő k é j e az évenkénti jutalmak és kamatokkal együtt már négy millió forintot pengő pénzben meghaladván, jogosítva érzi magát a' t. cz. biztosítási akarók bizodalma irgényit tartani 's ezen bizodalmat igazolni a' társaságnak, minden ügyvivőnek, különösen alulirtaknak szakadatlan törekvése leend, 's magokat a' biztosítási ügyek ellátására ujjolag teljes készséggel ajánlják. Pest nov. 1846.

A' magyar- és erdélyországi ügyvivőség,
Weisz B. és társa,
a' biztosítási iroda van a' nagyhid-utczában,
Weisz-házban 678. sz. a. 1ső emeletben. 2—2

Meghívás a' magyar kereskedelmi társaság f. december 23kán tartandó rendkívüli közgyűlésére.

A' magyar kereskedelmi társaság Pesten a' nemzeti Casino teremében folyó december hó 23kán délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tartand. — Mellynek tárgya következő:

Volt igazgató ifj. Szabó Pál hivataloskodása idejéből a' társaság pénztárhíjánya elkorrig 30,400 pftra van számítva. Ennek fedezésére (minthogy a' biztosítéki 20 részvénynek nem erre hanem a' szabályellenes eljárásból eredő károk pótlására kell beszámíttatni) a' volt igazgató ura hátramaradt vagyon 6074 pft. 11 kr. erejéig szolgál. A' még hiányzó 24,325 pftot 's 49 kr. idősb Szabó Pál ur fia iránti atyai indulatból a' társaságnak megtéríteni magát kötelezte, olly feltétel alatt, hogy viszont a' társaság ezen ekkép megtérített pénztárhíjánny miatt volt igazgató ifj. Szabó Pál ellen bünvádi eljárást igénybe ne vegyen, 's eziránti keresete megszűnését az illető hatóságának is bejelentse, egyébiránt a' nevezett volt igazgató ellen lehető egyéb követeléseit a' társaságnak épségben maradván.

Az igazgató választvány ez a'apon mindazáltal az e' végre különösen özszezhivandó közgyűlés jóváhagyásának fentartása mellett idősb Szabó Pál urral szerződött. Ezen szerződés el vagy nem fogadtatása leszen tárgya a' december 23kai közgyűlésnek, mellyre a' t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak, a' megjelenendők az alapszabályok értelmében kéretvén, hogy részvényeiket vagy a' társaság hivatalában előre letegyék, vagy pedig a' közgyűlésben előmutassák.
Kelt Pesten, 1846. december 7kén tartott választványi ülésből.

A' magyar Kereskedelmi társaság igazgató választványja. 3—3

Hirdetvény. A' magyar nyugtartótanács kisebb teremében rendes ülést pénzügyi választvány f. év második fele tartandja, mellyre ezen intézeti tagok az a' lében hozzá érkezett és tárgyalás alá vevő lapszabályok 24ik szakasza erejénél fogva endő ügyek iránt jövő 1847d. évi január 3- enezennel hivatalosak. Budán 1846. december kán délelőtti 11 órakor, a' rom. m. k. Hely- 1ső napján. 1—3

Dunavizállás: Budán, dec. 14kén: 7'4" 9" az 0 felett.